Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

26. září 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana spotřebitelů – Označování ceny zboží – Směrnice 98/6/ES – Článek 6a – Oznámení o slevě – Podmínky – Pojem ‚předchozí cena‘ – Povinnost stanovit uváděnou slevu na základě předchozí ceny“

Ve věci C-330/23,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Landgericht Düsseldorf (Zemský soud v Düsseldorfu, Německo) ze dne 19. května 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 25. května 2023, v řízení

Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV

proti

Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG,

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení: N. Piçarra (zpravodaj), předseda senátu, N. Jääskinen a M. Gavalec, soudci,

generální advokátka: L. Medina,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG: C. Fürsen a A. Starcke, Rechtsanwälte,

– za českou vládu: S. Šindelková, M. Smolek a J. Vláčil, jako zmocněnci,

– za maďarskou vládu: M. Z. Fehér a K. Szíjjártó, jako zmocněnci,

– za nizozemskou vládu: M. K. Bulterman a H. S. Gijzen, jako zmocněnci,

– za polskou vládu: B. Majczyna, jako zmocněnec,

* Jednací jazyk: němčina.

– za finskou vládu: H. Leppo, jako zmocněnkyně,

– za norskou vládu: F. Bergsjø a P. A. Tønnessen, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi: B.-R. Killmann, P. Ondrůšek a N. Ruiz García, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 6a odst. 1 a 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli (Úř. věst. 1998, L 80, s. 27; Zvl. vyd. 15/04, s. 32) ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2161 ze dne 27. listopadu 2019 (Úř. věst. 2019, L 328, s. 7) (dále jen „směrnice 98/6“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV (sdružení spotřebitelů Bádenska-Württemberska) (dále jen „sdružení spotřebitelů“) a společností Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG (dále jen „Aldi“) ve věci výše slev uváděných v reklamních sděleních v souvislosti s prodejem potravin.

Právní rámec

Směrnice 98/6

3 Body 1, 2, 6 a 12 odůvodnění směrnice 98/6 uvádějí:

„(1) […] transparentní fungování trhu a správné informace jsou přínosem pro ochranu spotřebitele a zdravou soutěž podniků a výrobků;

(2) […] spotřebiteli musí být zaručena vysoká míra ochrany; […] Společenství [by k ní] mělo přispívat konkrétními činy, které podporují a doplňují politiku členských států týkající se poskytování přesných, transparentních a jednoznačných informací spotřebitelům o cenách výrobků, které jsou jim nabízeny;

[…]

(6) […] povinnost označovat prodejní cenu a jednotkovou cenu významně přispívá k lepší informovanosti spotřebitelů, neboť je to nejsnadnější způsob, jak umožnit spotřebitelům, aby posoudili a porovnali ceny výrobků optimálním způsobem, a mohli se tak na základě jednoduchého porovnání kvalifikovaně rozhodnout;

[…]

(12) […] režim na úrovni Společenství může zajistit jednotné a transparentní informace ve prospěch všech spotřebitelů v rámci vnitřního trhu[…]“.

4 Článek 1 této směrnice zní takto:

„Účelem této směrnice je stanovit označování prodejní ceny a jednotkové ceny výrobků nabízených obchodníky spotřebitelům, aby se tak zlepšila informovanost spotřebitelů a usnadnilo porovnávání cen.“

5 Podle čl. 4 odst. 1 uvedené směrnice musí být prodejní cena jednoznačná, snadno rozpoznatelná a dobře čitelná.

6 Článek 6a odst. 1 a 2 téže směrnice stanoví:

„1. Veškerá oznámení o slevě z ceny musí uvádět předchozí cenu, kterou obchodník uplatňoval po určité období před uplatněním slevy z ceny.

2. Předchozí cenou se rozumí nejnižší cena, kterou obchodník uplatňoval během období ne kratšího než 30 dnů před uplatněním slevy z ceny.“

7 Dotčený článek 6a byl do směrnice 98/6 vložen směrnicí 2019/2161, jejíž bod 1 odůvodnění uvádí:

„V článku 169 odst. 1 a v čl. 169 odst. 2 písm. a) [SFEU] se stanoví, že Unie přispívá k zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele prostřednictvím opatření přijatých podle článku 114 [SFEU]. Článek 38 Listiny základních práv Evropské unie […] stanoví, že v politikách Unie je zajištěna vysoká úroveň ochrany spotřebitele.“

Směrnice 2005/29/ES

8 Článek 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách) (Úř. věst. 2005, L 149, s 22), nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavcích 1 a 4 stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje na nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům, jak je stanoveno v článku 5, před obchodní transakcí týkající se produktu, v jejím průběhu a po ní.

[…]

4. V případě rozporu mezi ustanoveními této směrnice a jinými pravidly Společenství, která upravují určité aspekty nekalých obchodních praktik, jsou tato jiná pravidla Společenství pro tyto určité aspekty rozhodná a použijí se.“

Pokyny z roku 2021

9 Oddíl 2 sdělení Komise nazvaného „Pokyny k výkladu a uplatňování článku 6a směrnice […] 98/6[…]“ (Úř. věst. 2021, C 526, s. 130, dále jen „pokyny z roku 2021) se týká „uvedení ‚předchozí‘ ceny“. Bod 2.1 tohoto oddílu, nadepsaný „Obecná pravidla“, zní následovně:

„[…]

S výjimkou zboží, na které se vztahují možnosti regulace uvedené v čl. 6a odst. 3 až 5 [směrnice 98/6], členské státy nesmí pro stanovení ‚předchozí‘ ceny stanovit kratší dobu než 30 dní. Účelem tohoto alespoň třicetidenního referenčního období je zabránit obchodníkům, aby žonglovali s cenami a uváděli falešné slevy z ceny, například tím, že krátkodobě navýší cenu, aby ji následně snížili a uváděli to jako (výraznou) slevu z ceny, čímž by uvedli spotřebitele v omyl. Třicetidenní lhůta pro stanovení referenční ‚předchozí‘ ceny tedy zajišťuje, že referenční cena je cenou skutečnou, a nikoli jen marketingovým nástrojem, který má zajistit, aby sleva z ceny působila atraktivně.

[…]

V souladu s tím musí být sleva z ceny prezentována s použitím uvedené ‚předchozí‘ ceny jako ceny referenční, tj. jakákoliv uvedená procentuální sleva z ceny musí být založena na ‚předchozí‘ ceně stanovené v souladu s článkem 6a[…]“.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

10 Aldi vydává každý týden akční letáky s nabídkou různých dceřiných společností skupiny Aldi Süd (dále jen „skupina Aldi“). Tyto letáky jsou k dispozici i na internetu.

11 Leták platný v týdnu od 17. do 22. října 2022 nabízel mj. „super akci“ na „čerstvé zboží za sníženou cenu“, mezi které patřily i „vážené *fair trade* biobanány “ a „ananasy Rainforest Alliance“. Vedle uvedených produktů figurovala jejich cena, a to tak, že v bílém obdélníku byly vždy uvedeny dvě různé ceny, jedna velkým písmem uprostřed (1,29 eur pro banány a 1,49 eur pro ananasy) a druhá, přeškrtnutá, menším písmem v pravém dolním rohu (1,69 eur u obou). U banánů obdélník v barvách německé vlajky, částečně překrývající obdélník s cenou, upřesňoval její snížení v procentech. Obdobný obdélník byl použit u nabídky ananasů spolu s označením „cenový hit“ („*Preis-Highlight*“). Pod každým z obou bílých obdélníků byl uveden tento text: „Poslední prodejní cena. Nejnižší cena za posledních 30 dnů:“ následovaný třetím cenovým údajem (1,29 eur pro banány a 1,39 eur pro ananasy).

12 Konkrétně údaje o cenách těchto banánů a ananasů vypadaly následovně:

(banány)

(ananasy)

13 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že cena trvale uváděná v prodejnách skupiny Aldi u předmětných banánů od poloviny září 2022 činila 1,69 eur/kg s výjimkou týdne od 19. do 24. září, kdy byly k dostání za sníženou cenu 1,29 eur/kg. Pokud jde o ananas, jeho jednotková cena se během pěti týdnů před nabídkou z dotčeného letáku pohybovala mezi 1,39 a 1,79 eury. Cena bezprostředně předcházející předmětné nabídce činila 1,69 eur.

14 Sdružení spotřebitelů, které mělo má za to, že taková reklama poškozuje zájmy spotřebitelů a je nekalá, podalo k Landgericht Düsseldorf (Zemský soud v Düsseldorfu, Německo), který je předkládajícím soudem, žalobu znějící na to, aby bylo společnosti Aldi uloženo zdržet se toho, aby sama nebo prostřednictvím třetí osoby u spotřebitelů propagovala prodej potravin s uváděním procentní slevy, pokud tato sleva není stanovena na základě nejnižší ceny uplatňované v obchodech skupiny Aldi během 30 dnů předcházejících takové slevě. Žaloba sdružení spotřebitelů zní rovněž na to, aby bylo společnosti Aldi uloženo zdržet se toho, aby sama nebo prostřednictvím třetí osoby u spotřebitelů inzerovala jako „cenový hit“ sníženou cenu potravin, která přitom převyšuje cenu v obchodech skupiny Aldi během 30 předchozích dnů.

15 Předkládající soud má za to, že výsledek sporu, který mu byl předložen, závisí na výkladu čl. 6a odst. 1 a 2 směrnice 98/6, a uvádí, že nesdílí stanovisko sdružení spotřebitelů, podle něhož základem pro určení výše slevy z ceny nabízené spotřebiteli musí být „předchozí cena“ ve smyslu tohoto odstavce 2 daného článku. Uvedený soud má za to, že i když takový výklad vyplývá z pokynů na rok 2021, nelze ho vyvodit z uvedené směrnice, neboť ta se v podstatě omezuje na určení informací, které musí být spotřebitelům poskytnuty, a okamžiku, kdy je tak třeba učinit, aniž upřesňuje způsob, jakým musí být tyto informace poskytnuty.

16 Předkládající soud uvádí, že vzhledem k tomu, že směrnice 98/6 s výjimkou oblasti, na kterou se vztahuje tento článek 6a, neupravuje zvláštní aspekty sdělování informací, je třeba spíše posoudit, zda dotčené informace byly spotřebitelům poskytnuty v souladu s relevantními ustanoveními směrnice 2005/29. Připouští však, že v určitých případech uvedení procentní výše slevy, která by nevycházela z „předchozí ceny“ ve smyslu čl. 6a odst. 2 směrnice 98/6, by mělo nekalou povahu, a bylo by tudíž v rozporu se směrnicí 2005/29. Obdobně by tomu mohlo být rovněž u reklamních sdělení propagujících údajnou velmi výhodnou povahu slevy.

17 Za těchto podmínek se Landgericht Düsseldorf (Zemský soud v Düsseldorfu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 6a odst. 1 a 2 směrnice 98/6 vykládán v tom smyslu, že procentní údaj uvedený v oznámení o slevě z ceny se musí vztahovat výlučně k předchozí ceně ve smyslu odstavce 2 uvedeného článku?

2) Musí být čl. 6a odst. 1 a 2 směrnice 98/6 vykládán v tom smyslu, že propagační zdůraznění, jehož cílem je vyzdvihnout cenovou výhodnost nabídky (jako je například označení ceny jako ‚cenový hit‘), musí v případě, že se vyskytuje v oznámení o slevě z ceny, odkazovat na předchozí cenu ve smyslu čl. 6a odst. 2 směrnice 98/6?“

K předběžným otázkám

18 Podstatou obou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 6a odst. 1 a 2 směrnice 98/6 musí být vykládán v tom smyslu, že vyžaduje, aby sleva z ceny zboží, která je oznamována obchodníkem v procentní výši nebo ve formě reklamního sdělení, které má zdůraznit výhodnost cenové nabídky, byla určena na základě „předchozí ceny“ ve smyslu odstavce 2 uvedeného článku.

19 Podle čl. 6a odst. 1 směrnice 98/6 „veškerá oznámení o slevě z ceny musí uvádět předchozí cenu, kterou obchodník uplatňoval po určité období před uplatněním slevy z ceny“. Pojem „předchozí cena“ je definován v odstavci 2 uvedeného článku jako „nejnižší cena, kterou obchodník uplatňoval během období ne kratšího než 30 dnů před uplatněním slevy z ceny“.

20 Zaprvé znění čl. 6a odst. 1 směrnice 98/6 sice samo o sobě neumožňuje určit, zda musí být sleva z ceny uvedená v reklamním sdělení vypočítávána na základě „předchozí ceny“, která je definována v odstavci 2 uvedeného článku. Nic to však nemění na tom, že výraz „sleva“ v běžném jazyce odkazuje na snížení doposud uplatňované ceny.

21 Zadruhé za účelem určení smyslu a dosahu ustanovení unijního práva je třeba toto ustanovení vykládat s přihlédnutím nejen ke znění tohoto ustanovení, ale mimo jiné i k jeho specifickým cílům a cílům sledovaným právní úpravou, jejíž je součástí [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. června 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Účinky rozhodnutí o vyhoštění), C-719/19, EU:C:2021:506, bod 70].

22 Pokud jde o cíle směrnice 98/6, ta podle svého článku 1 ve spojení s šestým bodem svého odůvodnění usiluje o zlepšení informovanosti spotřebitelů a usnadnění porovnávání prodejních cen výrobků nabízených obchodníky spotřebitelům, tak aby se tito spotřebitelé mohli kvalifikovaně rozhodnout. Bod 1 odůvodnění uvedené směrnice zdůrazňuje význam transparentnosti fungování trhu a správných informací pro ochranu spotřebitele. Bod 12 odůvodnění směrnice 98/6 upřesňuje, že tato má zajistit jednotné a transparentní informace ve prospěch všech spotřebitelů v rámci vnitřního trhu. Mimoto, z čl. 4 odst. 1 téže směrnice ve spojení s bodem 2 jejího odůvodnění vyplývá, že prodejní cena zboží nabízeného spotřebitelům musí být jednoznačná, snadno rozpoznatelná a dobře čitelná, aby byla uvedená informace přesná, transparentní a jednoznačná [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. června 2023, Verband Sozialer Wettbewerb (Zálohované nádoby), C-543/21, EU:C:2023:527, bod 25].

23 Kromě toho, bod 1 odůvodnění směrnice 2019/2161, kterou byl do směrnice 98/6 vložen článek 6a, výslovně odkazuje na článek 38 Listiny základních práv Evropské unie. Posledně uvedené ustanovení směřuje obdobně jako článek 169 SFEU k zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitelů v politikách Unie (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. března 2021, Airhelp, C-28/20, EU:C:2021:226, bod 49). Tentýž cíl je uveden v bodě 2 odůvodnění směrnice 98/6.

24 Výklad čl. 6a odst. 1 směrnice 98/6 v tom smyslu, že by v oznámení o slevě stačilo uvést „předchozí cenu“ ve smyslu odstavce 2 tohoto článku, aniž by tato cena představovala skutečný základ pro výpočet výše takové slevy, by přitom mohl, jak uvedly zejména maďarská, nizozemská a norská vláda ve svých písemných vyjádřeních, ohrozit tyto cíle, zejména pak cíl zvýšit informovanost spotřebitelů, který vyžaduje, aby informace o cenách a o metodách výpočtu oznamované slevy byly zcela jednoznačné.

25 Kromě toho, pokud jde o zvláštní cíle sledované uvedeným článkem 6a, ten má, jak uvádějí pokyny z roku 2021 a jak zdůraznily česká a polská vláda, jakož i Komise ve svých písemných vyjádřeních, zabránit obchodníkům, aby spotřebitele uváděli v omyl tím, že zvýší cenu uplatňovanou před oznámením slevy, a inzerovali tak jejich nepravdivou výši.

26 Výklad čl. 6a odst. 1 směrnice 98/6 v tom smyslu, že by v oznámení slevy stačilo uvést „předchozí cenu“ ve smyslu odstavce 2 tohoto článku jako pouhou informaci, aniž by ale taková sleva byla ve skutečnosti určena na jejím základě, by přitom v rozporu s tímto specifickým cílem umožnil obchodníkům uvádět spotřebitele v omyl inzerováním slev neodpovídajících realitě, což by bylo v rozporu se samotným cílem článku 6a.

27 Z toho plyne, že k tomu, aby byl respektován zvláštní cíl článku 6a směrnice 98/6 i cíle sledované touto směrnicí obecně, musí být čl. 6a odst. 1 a 2 vykládán v tom smyslu, že v oznámení slevy z prodejní ceny zboží musí být výše této slevy stanovena na základě „předchozí ceny“ tohoto zboží ve smyslu odstavce 2 uvedeného článku. Z toho vyplývá, že prodejní cena zboží prezentovaná v oznámení jako snížená nemůže být ve skutečnosti stejná jako „předchozí cena“, či dokonce vyšší.

28 Zatřetí, jelikož článek 6a směrnice 98/6 specificky upravuje aspekty týkající se uvádění předchozí ceny v oznámení o slevě a její definice, musí být obchodní praktika ve vztazích mezi obchodníky a spotřebiteli, která spočívá v uvádění slev, jejichž výše není stanovena na základě „předchozí ceny“ ve smyslu odstavce 2 uvedeného článku, posuzována na základě tohoto článku, jak byl vyložen v bodech 24 a 27 tohoto rozsudku, a nikoli na základě ustanovení směrnice 2005/29, jak vyplývá z jejího čl. 3 odst. 1 a 4 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. července 2016, Citroën Commerce, C-476/14, EU:C:2016:527, body 42 až 45).

29 S ohledem na uvedené důvody je třeba na položené otázky odpovědět tak, že čl. 6a odst. 1 a 2 směrnice 98/6 musí být vykládán v tom smyslu, že vyžaduje, aby sleva z ceny zboží, která je oznamována obchodníkem v procentní výši nebo ve formě reklamního sdělení, které má zdůraznit výhodnost cenové nabídky, byla určena na základě „předchozí ceny“ ve smyslu odstavce 2 uvedeného článku.

K nákladům řízení

30 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

Článek 6a odst. 1 a 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2161 ze dne 27. listopadu 2019

musí být vykládán v tom smyslu, že

vyžaduje, aby sleva z ceny zboží, která je oznamována obchodníkem v procentní výši nebo ve formě reklamního sdělení, které má zdůraznit výhodnost cenové nabídky, byla určena na základě „předchozí ceny“ ve smyslu odstavce 2 uvedeného článku.

Podpisy.